



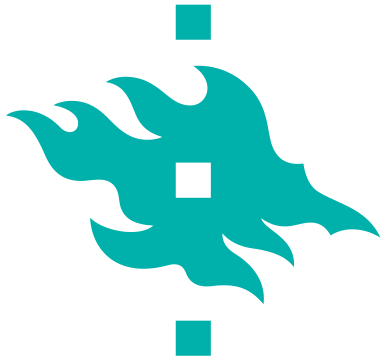
Sijaissynnytys ja etiikka

Ritva Halila

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI



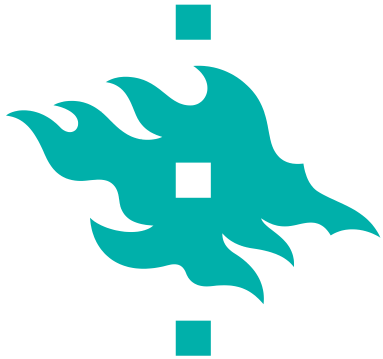
[www.h](http://www.helsinki.fi)



Sijaissyntytyt

Nykyteknologian tuote:

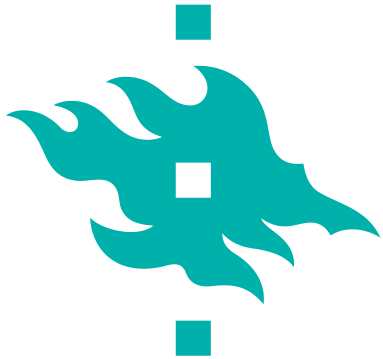
- Hedelmöityshoitojen avulla voidaan luoda alkio joka voidaan siirtää toisen naisen kohtuun
- Lapsen syntymän jälkeen luovutetaan adoptioon
- Syynä kyvyttömyys raskauteen / synnytykseen



Sijaissyntyys

Ketkä haluavat sijaissyntytystä?

- Naiset joilla synnytyselimissä rakennepoikkeama (ei kohtua)
- Naiset joilla raskaudesta voisi olla terveydellinen vaara tai eivät halua synnyttää
- Muut syyt:
- Miesparit, yksinäiset miehet

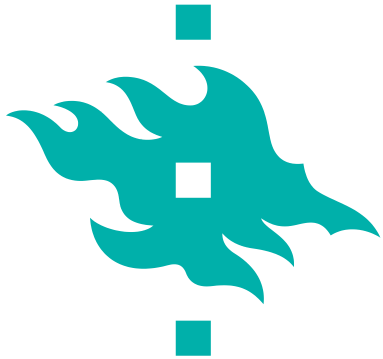


Sijaissynnyttäjät

- Naiset jotka hankkineet jo omat lapsensa
- Lapsettomien parien lähisukulaiset: sisar, äiti, miehen sisar
- Voi olla tuntematon

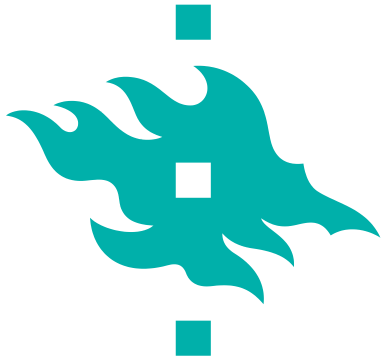
Syitä sijaissynnyttäjäyteen

- Altruistinen auttamisen halu
- kaupallinen



Miksi ongelmallinen?

- Raskaus voi sisältää riskejä:
 - Monisyntyisyys
 - Raskauskomplikaatiot
- Lapsen rakennepoikkeamat/sairaudet
- Lapsi oikeushenkilö synnyttyään
- Synnyttävä nainen on vastasyntyneen äiti
 - Synnyttävä voi kieltäytyä luovuttamasta lasta

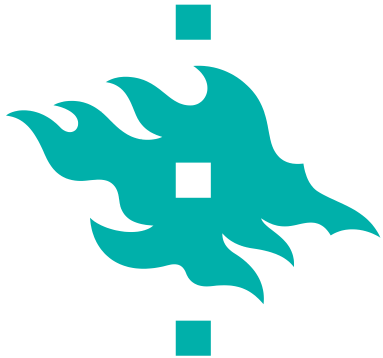


Kaupallinen sijaissyntyys

Naisten hyväksikäyttö

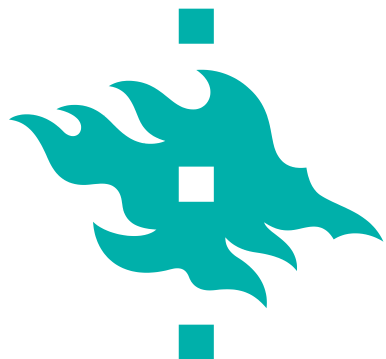
Lapsi kauppatavaraa

- Nainen voi altistua kohtuuttomille riskeille palkkion toivossa
- Mitä tapahtuu, jos lapsi ei ole tilatun kaltainen
- Ennen syntymää tehdyt sopimukset eivät ole laillisia



ETENE 2000

- Kielteinen kanta sijaissynnytykseen
- Perusteena lapsen, sijaissynnyttäjän ja vanhempien oikeusturvaa ei pysty riittävästi turvaamaan
- Neuvottelukunta ei yksimielinen – katsoi että joissain tilanteissa voisi olla perusteltua



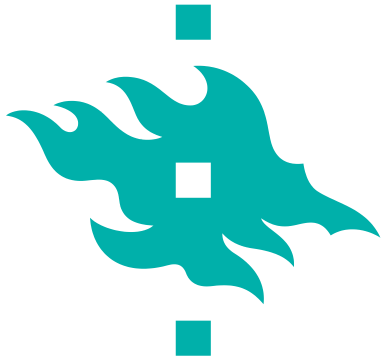
ETENE 2011

Lapsen edun kannalta

- Lapsen etu ensisijaista, häntä suojeltava heikoimpana osapuolena
- Ei näyttöä lapselle aiheutuvasta haitasta sijaissynnyttäjän käytöstä

Sijaissynnyttäjän kannalta

- Terveydelliset, psykologiset näkökulmat ennakoitava
- Välineellistämisen riski



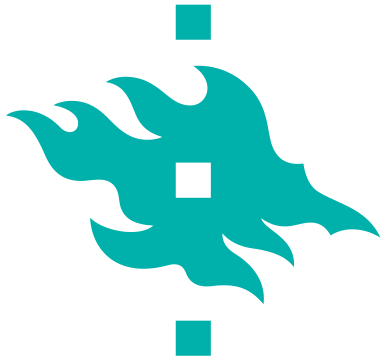
ETENE 2011

Lasta toivova pari

- Yhdenvertainen mahdollisuus omaan geneettiseen lapseen?
- Riittävästi tietoa raskauden kulusta ja mahdollisista ongelmista
- Vanhemmuuden tukeminen raskauden aikana

Muita tekijöitä

- Kansainvälisyys: parien hakeutuminen muualle
- kaupallisuus



ETENE 2011

- “Lainsäädäntö estää sijaissynnytyksen avulla lapsettomuushoidot Suomessa. Oikeudellisesti asia näyttää olevan ongelmallinen, mutta ei liene mahdotonta löytää etujen ja haittojen tasapainoa. Asiaa ei saisi kieltää siksi, että asia on vaikea ja monimutkainen tai siitä voi seurata väärinkäytöksiä ellei ensin ole aidosti etsitty myönteisiä vaihtoehtoja”
- yksittäisissä tapauksissa voisi olla eettisesti hyväksyttävää
- Sijaissynnytysten tulisi olla luvanvaraisia

